

HỌC TẬP TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ThS. TRỊNH GIA HIỂU
Trường Đại học Nội vụ Hà Nội

Đạo đức cách mạng là những chuẩn mực đạo đức của người cộng sản về một xã hội không còn áp bức, bóc lột; nó điều chỉnh hành vi ứng xử của họ với nhau, với nhân dân, Tổ quốc, nhân loại và được xây dựng trên cơ sở chủ nghĩa nhân đạo cộng sản.

Đạo đức cách mạng là "cái gốc" của người cán bộ, đảng viên. Trong bất kỳ giai đoạn nào của cách mạng, Đảng ta luôn yêu cầu người cán bộ, đảng viên của Đảng phải là người có đức, có tài, hồng và chuyên, không thể xem nhẹ mặt nào. Hai mặt đó phải được gắn quyền, kết hợp với nhau một cách hài hòa, trong đó đạo đức là "gốc".

Hồ Chí Minh cho rằng đạo đức là "gốc" của người cách mạng, bởi đức là cơ sở của *trí*, từ đó người cách mạng *giác ngộ, trung thành* với lý tưởng *cách mạng*; đức là cơ sở của tài, làm cho tài hướng thiện; đức còn là động lực mạnh mẽ để người cách mạng vượt qua khó khăn, gian khổ, căm dỗ hoàn thành nhiệm vụ; đức kết hợp với tài là cơ sở niềm tin của dân chúng đối với Đảng.

Tuy nhiên, trong điều kiện Đảng cầm quyền, cán bộ, đảng viên dễ lợi dụng chức quyền và uy tín của Đảng để lộng quyền, đặc quyền, đặc lợi, ức hiếp quần chúng, dễ bị tha hóa. Thực tế đã chứng minh, những đảng viên không còn xứng đáng với danh hiệu người cộng sản, thậm chí bị pháp luật xử lý, chủ yếu không phải vì năng lực hạn chế mà vì thoái hóa, biến chất về đạo đức. Tài năng của con người thường biểu hiện ra bên ngoài, mọi người đều thấy, còn tư tưởng đạo đức thì không hẳn như vậy, những động cơ xấu thường được giấu kín rất khó kiểm tra. Pháp luật không thể pháp chế hóa tất cả các hoạt động đa dạng, phong phú của đời sống xã hội; sự kiểm tra của tổ chức đảng, các cơ quan nhà nước và các tổ chức

quần chúng không thể bao quát hết được mọi hành vi của người đảng viên. Nếu người đảng viên không có đạo đức tốt, lòng dạ không ngay thẳng, trong sáng, trung thực thì tổ chức không thể phát hiện kịp thời hết những sai phạm của đảng viên. Người đảng viên có chức, có quyền mà có động cơ xấu rất dễ lợi dụng các chính sách, quy định của Đảng và Nhà nước, sự hạn chế về trình độ hiểu biết của nhân dân... để hợp lý hóa cho hành vi tiêu cực của mình và bao che cho nhau. Vì vậy, giữ vững được phẩm chất cách mạng trong điều kiện Đảng cầm quyền là cực kỳ khó khăn.

Nếu không nhấn mạnh đạo đức là gốc, không lấy việc tự giác rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng là nhiệm vụ hàng đầu, thường xuyên thì người đảng viên hôm qua còn được mọi người tôn vinh, kính trọng, nhưng hôm nay có thể sa ngã, thoái hóa biến chất và trở thành người có tội với nhân dân. Trong tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc*, Hồ Chí Minh đã chỉ rõ đạo đức cách mạng là cái gốc của người cách mạng, "cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây thì phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân".

Hiện nay, việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên là một nhiệm vụ quan trọng của công tác xây dựng Đảng nói chung, công tác tư tưởng nói riêng.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh huấn luyện cán bộ đảng viên phải là công việc hàng đầu của Đảng. Người căn dặn rằng, người cán bộ, đảng viên là người đưa chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước đến với nhân dân. Họ phải giải thích thuyết phục

Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh

quần chúng, để quần chúng hiểu và thực thi trong cuộc sống. Mặt khác, cán bộ, đảng viên còn là người phản ánh với Đảng và Chính phủ tâm tư, khát vọng, điều kiện sống của quần chúng để Đảng và Chính phủ có chủ trương chính sách đúng đắn. Vì vậy, việc huấn luyện cán bộ phải là công việc gốc của Đảng. Theo Bác trong việc huấn luyện cán bộ, đảng viên, việc giáo dục tư cách, đạo đức cách mạng phải được đặt lên hàng đầu. Kinh nghiệm chỉ ra rằng, nếu thiếu tư cách đạo đức thì cán bộ, đảng viên cũng không thể nhận thức đúng các chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước. Trong nhiều trường hợp, do thiếu tư cách đạo đức, họ đã bóp méo các chủ trương chính sách đúng đắn, làm cho dân hiểu sai về Đảng và Chính phủ. Cũng vì thiếu tư cách đạo đức, họ không phản ánh đúng tâm tư nguyện vọng của quần chúng cho Đảng và Nhà nước, hậu quả là Đảng và Chính phủ không hiểu đúng nhân dân, và nhân dân không tin tưởng ở Đảng và Chính phủ. Việc giáo dục tư cách, đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên, phải là công việc thường xuyên, thường trực của Đảng, đặc biệt khi cách mạng có những bước ngoặt. Đó là bài học lớn, bài học cơ bản mà chúng ta có thể rút ra từ lịch sử của Đảng ta.

Bàn về vai trò của đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên, Bác Hồ nói: "Làm cách mạng để cải tạo xã hội cũ thành xã hội mới là một sự nghiệp rất vẻ vang, nhưng nó cũng là một nhiệm vụ rất nặng nề, một cuộc đấu tranh rất phức tạp, lâu dài, gian khổ. Sức có mệnh mới gánh được nặng và đi được xa. Người cách mạng phải có *đạo đức cách mạng* làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang". Bác lại nói: "Có đạo đức cách mạng thì khi gặp khó khăn, gian khổ, thất bại, cũng không sợ sệt, rụt rè, lùi bước. Vì lợi ích chung của Đảng, của cách mạng, của giai cấp, của dân tộc và của loài người mà không ngần ngại hy sinh tất cả lợi ích riêng của cá nhân mình. Khi cần, thì sẵn sàng hy sinh cả tính mạng của mình cũng không tiếc. Đó là biểu hiện rất rõ rệt, rất cao quý của đạo đức cách mạng...".

Mục tiêu của việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng, đối với cán bộ, đảng viên là nhằm xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, con người xã hội chủ nghĩa là phải đi đến hoàn toàn không có chủ nghĩa cá nhân. Bởi vì chủ nghĩa

cá nhân "như cỏ dại, sinh sôi nảy nở rất dễ", "là một kẻ thù hung ác của chủ nghĩa xã hội. Người cách mạng phải tiêu diệt nó". Muốn thành người cách mạng, người cộng sản chân chính thì phải rèn luyện gian khổ mới có được, phải chống chủ nghĩa cá nhân; chống chủ nghĩa cá nhân không phải một lần mà hết được mà phải trau dồi đạo đức cách mạng và phải coi đây là công việc hàng ngày của người cách mạng.

Giáo dục, bồi dưỡng đạo đức cho cán bộ, đảng viên còn là vấn đề cấp bách hiện nay. Do hạn chế trong công tác giáo dục đạo đức cho cán bộ, đảng viên trong những năm đổi mới, tình trạng suy thoái đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên đã gây ra một loạt hậu quả.

Đánh giá về đạo đức của đội ngũ cán bộ, đảng viên, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng đã chỉ rõ: "Đa số cán bộ, đảng viên phát huy được vai trò tiên phong, năng động, sáng tạo trong công tác, lao động, rèn luyện phẩm chất, năng lực, có bước trưởng thành, đóng vai trò nòng cốt trong công cuộc chung của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc". Bên cạnh ưu điểm đó thì vẫn còn "Một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, kể cả một số cán bộ chủ chốt các cấp, yếu kém về phẩm chất và năng lực; thiếu tinh chiến đấu và tinh thần bảo vệ quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, giảm sút lòng tin, phai nhạt lý tưởng; một số ít có biểu hiện bất mãn, mất lòng tin, nói và làm trái với quan điểm, đường lối của Đảng, vi phạm nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, vi phạm pháp luật của Nhà nước. Bệnh cơ hội, chủ nghĩa cá nhân trong một bộ phận cán bộ, đảng viên có chiều hướng gia tăng; vẫn còn tình trạng "chạy chức", "chạy quyền", "chạy tội", "chạy bằng cấp". Thoái hóa, biến chất về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống; tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí, sách nhiễu dân trong một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên diễn ra nghiêm trọng, kéo dài chưa được ngăn chặn, đẩy lùi, nhất là trong các cơ quan công quyền, trong lĩnh vực xây dựng cơ bản, quản lý đất đai, quản lý doanh nghiệp nhà nước và quản lý tài chính, làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng. Đó là một nguy cơ lớn liên quan đến sự sống còn của Đảng, của chế độ".

Nguyên nhân có rất nhiều, song một trong những nguyên nhân quan trọng là do một bộ phận cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng và tình trạng buông lỏng giáo dục, quản lý đảng viên của nhiều tổ chức đảng trong một thời gian dài.

Vì vậy, tăng cường công tác tư tưởng; rèn luyện phẩm chất, đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân là một trong chín nhiệm vụ và giải pháp xây dựng Đảng trong giai đoạn hiện nay, nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng mà Đại hội XI đã đề ra.

Mục tiêu giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng hiện nay được Đại hội XI của Đảng nêu ra là: *Rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân*. Việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, lâu dài của cán bộ, đảng viên, của các chi bộ, tổ chức Đảng.

Để thực hiện có kết quả các mục tiêu trên, cần thực hiện tốt các phương châm, biện pháp cơ bản sau đây:

1. Phương châm

Mỗi cá nhân tự tu dưỡng, rèn luyện đạo đức là chính, kết hợp với sự giúp đỡ của tập thể. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy rằng: không có gì sung sướng, vẻ vang hơn là trau dồi đạo đức cách mạng để góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Muốn vậy, mỗi người phải tự giác nỗ lực phấn đấu rèn luyện "chính tâm tu thân" để khắc phục cho được mọi thói hư tật xấu, khuyết điểm nhằm chống chủ nghĩa cá nhân trong chính bản thân. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống, nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà củng cố và phát triển, cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong. Do đó, phương châm cơ bản trong giáo dục đạo đức cách mạng là: Mỗi cán bộ, đảng viên phải tự mình tu dưỡng, rèn luyện là chính.

Cùng với phương châm tự tu dưỡng, rèn luyện của cán bộ, đảng viên thì sự giúp đỡ của tổ chức là hết sức quan trọng. Các tổ chức đảng, cơ quan nhà nước và các tổ chức quần chúng trong hệ thống chính trị cần quan tâm thường xuyên làm công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên. Đặc biệt, "Các cấp ủy, tổ chức đảng, nhất là cấp cơ sở phải nắm chắc và quản lý chặt chẽ cán bộ, đảng viên cả về phẩm chất chính trị và đạo đức lối sống".

2. Biện pháp

Thứ nhất, triển khai sâu rộng việc giáo dục đạo đức cách mạng, lối sống lành mạnh trong toàn Đảng, toàn dân. Nội dung giáo dục cần tập trung vào việc làm theo tấm gương đạo đức Chủ tịch Hồ Chí Minh về cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, nâng cao đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, chống tư tưởng cơ hội thực dụng. Quan tâm giáo dục lý tưởng, lối sống, niềm tin của người cách mạng.

Thứ hai, nêu cao tính gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên đặc biệt cán bộ chủ chốt các cấp trong tu dưỡng, giữ gìn phẩm chất đạo đức cách mạng, lối sống, phong cách lãnh đạo, phong cách làm việc. Về vấn đề này, Đại hội XI của Đảng yêu cầu: Mỗi cán bộ, đảng viên không ngừng tu dưỡng rèn luyện đạo đức cách mạng, thực sự là một tấm gương về phẩm chất đạo đức, lối sống. Cán bộ cấp trên phải gương mẫu trước cán bộ cấp dưới, đảng viên và nhân dân. Để làm tốt điều này cần đẩy mạnh tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt Đảng, thường xuyên lấy ý kiến nhận xét của nhân dân về tư cách, đạo đức của cán bộ, đảng viên.

Thứ ba, tạo dư luận xã hội phê phán, lên án các hiện tượng tiêu cực, đặc biệt tình trạng tham nhũng; kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân, đồng thời biểu dương, nêu gương người tốt, việc tốt.

Thứ tư, chỉ đạo đồng bộ, kiên quyết phòng và chống suy thoái tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống. Coi trọng công tác kiểm tra, giám sát, xử lý kỷ luật nghiêm những cán bộ đảng viên vi phạm những quy định về trách nhiệm, phẩm chất, đạo đức, lối sống, quan liêu, tham nhũng, lãng phí và các hiện tượng tiêu cực khác. Hoàn thiện cơ chế quản lý để ngăn chặn tình trạng tham nhũng, lãng phí.

Thứ năm, tiếp tục thực hiện tốt cuộc vận động đổi mới, chỉnh đốn Đảng theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, "Những vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay", đưa việc tự phê bình và phê bình thành nền nếp trong sinh hoạt đảng.

Những nội dung và biện pháp trên đây cần được cụ thể hóa đối với từng địa phương, đơn vị, từng ngành, lĩnh vực, làm trong sạch Đảng, nâng cao uy tín và vai trò lãnh đạo của Đảng trước quần chúng, góp phần to lớn vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước ta trong giai đoạn hiện nay □